

ลักษณะโครงสร้างของคำในภาษาไทยถิ่นใต้ตำบลพิเทน

โดยคำที่คนพูดจากันนั้นประกอบไปด้วยเสียงหลายเสียง เรียงติดต่อกันเป็นกลุ่ม
 อย่างมีระเบียบ กลุ่มเสียงแต่ละกลุ่มจะมีจำนวนมากบ้างน้อยบ้าง แล้วแต่ลักษณะของภาษา
 แต่ละภาษา และในกลุ่มเสียงที่พูดออกมาไม่จำเป็นจะต้องมีความหมายเสมอไป อาจจะมี
 หรือไม่มี ความหมายก็ได้ แต่เมื่อใดที่กลุ่มของเสียงมีความหมายสามารถปรากฏได้ตามลำพัง
 เมื่อนั้นกลุ่มเสียงก็จะเป็นคำในภาษา คำในภาษาไทยส่วนมากมักจะเป็นคำพยางค์เดี่ยว แต่
 มีคำในภาษาไทยอีกจำนวนไม่น้อยที่เป็นคำหลายพยางค์ เช่นเดียวกับคำในภาษาไทยถิ่นใต้
 ตำบลพิเทน ที่มีลักษณะโครงสร้างของคำคล้ายคลึงกับภาษาไทยมาตรฐาน จำแนกตาม
 ลักษณะโครงสร้างของคำได้ดังนี้

1. คำพยางค์เดี่ยว
2. คำสองพยางค์ขึ้นไป

คำพยางค์เดี่ยว

คำภาษาไทยถิ่นใต้ตำบลพิเทน มีลักษณะที่เหมือนกับภาษาไทยมาตรฐานอย่างหนึ่ง
 ก็คือ คำส่วนใหญ่มักเป็นคำพยางค์เดี่ยว ได้แก่ คำดั้งเดิมหรือคำพื้นฐานของภาษาไทยเรียก
 เครื่องมือ ส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย สภาพภูมิศาสตร์ ธรรมชาติ เครื่องมือเครื่องใช้
 กิจวิสัยสำคัญและคำขยาย คำเหล่านี้เป็นคำที่มีความหมายสมบูรณ์อยู่แล้ว นำมาใช้ได้ทันที
 โดยไม่ต้องมีการเปลี่ยนแปลงคำ

ตัวอย่าง

ม.	พท.	อ.
ชา	kha: 1	1.20*

* หมายถึงเลขหน้าจุด เป็นการแสดงลำดับที่หมวดหน่วยอรรถ หมายถึงเลขหลังจุดเป็น
 การแสดงลำดับที่หน่วยอรรถในแต่ละหมวด

ม.	พท.	อ.
คอ	khɔ: ¹	1.23
คาง	khɑ: ³	1.25
เขียง	khaw ¹	1.28
วง	muəŋ ⁶	1.29
งา	ŋɑ: ³	1.30
มอ	mu: ⁶	1.71
อก	ʔɔk ⁵	1.113
ผี	phi: ⁴	3.15
ลูก	lo:k ⁴	3.24
หลาน	la:n ¹	3.33
เหลน	lin ¹	3.38
หลิน	li: ⁵	3.38
จาม	cha:m ³	5.75
จุกชวด	cuk ⁵	5.76
ฉิ่ง	chi: ¹	5.78
เชือก	chiək ⁴	5.82
เป้	pe: ²	5.131
คลื่น	khliən ⁴	8.3
น้ำ	na:m ⁶	8.24
รุ่ง	ce: ⁵	9.18

คำพยางค์เดี่ยวที่ยกตัวอย่างมานี้ เมื่อพิจารณาลักษณะของโครงสร้างแล้วจะพบว่า คำแต่ละพยางค์นั้น จะประกอบด้วยหน่วยเสียงอย่างน้อย 3 หน่วย คือ หน่วยเสียงพยัญชนะ

หน่วยเสียงสระ และหน่วยเสียงวรรณยุกต์ และอาจมีหน่วยเสียงพยัญชนะที่เป็นเสียงควบกับ
พยัญชนะต้นอีก 1 หน่วยเสียง หรือหน่วยเสียงตัวสะกดอีก 1 หน่วยเสียง ฉะนั้นจะเห็นได้
ว่าลักษณะโครงสร้างที่สำคัญของพยางค์ภาษาไทยถิ่นใต้ตำบลพิเทน ประกอบด้วยหน่วย
เสียงอย่างน้อย 3 ส่วน ไม่เกิน 5 ส่วน

ในการอธิบายโครงสร้างของพยางค์นั้น ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์แทนหน่วยเสียง
ต่าง ๆ เอาไว้ดังนี้

- C แทนหน่วยเสียงพยัญชนะต้น 1 หน่วย
- CC แทนหน่วยเสียงพยัญชนะต้น 2 หน่วยควบกัน หรือพยัญชนะต้นควบ
- V แทนหน่วยเสียงสระเสียงสั้น
- VV แทนหน่วยเสียงสระเสียงยาวและสระประสม
- N แทนหน่วยเสียงพยัญชนะสะกดที่เป็นพยัญชนะนาสิกและพยัญชนะกึ่งสระ (อັลสระ)
- S แทนหน่วยเสียงพยัญชนะสะกดที่เป็นพยัญชนะกัก
- T แทนหน่วยเสียงวรรณยุกต์
- 1 แทนหน่วยเสียงวรรณยุกต์ ต่ำ-ขึ้น
- 2 แทนหน่วยเสียงวรรณยุกต์ กลาง-ขึ้น
- 3 แทนหน่วยเสียงวรรณยุกต์ สูง-ระดับ-ตก และ สูง-ระดับ
- 4 แทนหน่วยเสียงวรรณยุกต์ สูง-ตก-สั้น และ สูง-ตก-ยาว
- 5 แทนหน่วยเสียงวรรณยุกต์ กลาง-ระดับ-ตก และ กลาง-ระดับ
- 6 แทนหน่วยเสียงวรรณยุกต์ สูง-เลื่อนลงมา-ตก

ลักษณะโครงสร้างของคำพยางค์เดียวในภาษาไทยถิ่นใต้ตำบลพิเทน จะมีลักษณะ

ดังนี้

1. C(C)VV^{T1-6}
2. C(C)VN^{T1-6}
3. C(C)VS^{T4,5}

4. $c(C)vVN^{T1-6}$ 5. $c(C)vVS^{T3,4}$ 1. ลักษณะโครงสร้างคำพยางค์เดี่ยวแบบ $c(C)vV^{T1-6}$

คำพยางค์เดี่ยวแบบนี้ประกอบด้วย หน่วยเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยว (C) หรือหน่วยเสียงพยัญชนะต้นควบ (CC) หน่วยเสียงสระเสียงยาว (VV) และหน่วยเสียงวรรณยุกต์ อาจจะเป็นหน่วยเสียงใดหน่วยเสียงหนึ่ง (1-6) คำพยางค์เดี่ยวแบบนี้ประกอบด้วย 3 ส่วน คือ พยัญชนะต้น สระ และวรรณยุกต์

ตัวอย่าง

CVV^{T1}	ม.	พท.	อ.
	ขา	kha: ¹	1.20
	หัว	huə ¹	1.99
	สี่	se: ¹	12.4
	จัก (ตลก)	pha: ¹	15.219
	เดื่อ	thiə ¹	15.411
$CCVV^{T1}$	ม.	พท.	อ.
	พรา	phra: ¹	5.136
CW^{T2}	ม.	พท.	อ.
	ตา	ta: ²	1.39
	บัว	bue ²	6.80
	ปู	pu: ²	7.65
	เป็ด	biə ²	15.498
	ตุ๋	tuə ²	19.15

CCVV ^{T2}	ม.	พพ.	อ.
	เปล	ple: ²	5.
	ปลา	pla: ²	7.54
	เกลือ ⁴	klɛ: ²	13.5
	กรอ	tro: ²	15.5
	กลัว	klua: ²	15.37
CVV ^{T3}	ม.	พพ.	อ.
	แพ	phɛ: ³	5.148
	กรอก	the: ³	15.6
	มอง, กู	le: ³	15.668
	ลือ ⁴	li: ³	15.779
	เลีย ⁴	liɛ: ³	15.788
CCVV ^{T3}	ม.	พพ.	อ.
	ครู	khru: ³	17.34
CVV ^{T4}	ม.	พพ.	อ.
	แช	che: ⁴	15.274
	ย่น ⁴	ɔ: ⁴	15.702
	ร่ว	ruɔ: ⁴	15.732
	โง	mo: ⁴	16.92
	ตระวาง	ye: ⁴	17.66
CCVV ^{T4}	ม.	พพ.	อ.
	แคร	khre: ⁴	17.35

CVV ^{T5}	ม.	พท.	อ.
	ชอ	khɔ: ⁵	2.11
	ชวง	ɯɯɔ: ⁵	2.35
	ถวย	thuɔy ⁵	5.107
	กลม	cha: ⁵	15.32
	(หนา) มอย	ɯu: ⁵	16.227
CVV ^{T6}	ม.	พท.	อ.
	มื่อ	mu: ⁶	1.71
	งู	ɯu: ⁶	7.15
	วื่อ	ɯuɔ ⁶	7.103
	แพ	phɛ: ⁶	15.641
	รื่อ	rɛ: ⁶	15.739
CCVV ^{T6}	ม.	พท.	อ.
	พรา	phra: ⁶	5.146
	คลา	khla: ⁶	6.27

2. โครงสร้างคำพยางค์เดี่ยวแบบ C(C)V^{T1-6}

คำพยางค์เดี่ยวแบบนี้ประกอบด้วย หน่วยเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยว (c) หรือหน่วยเสียงพยัญชนะต้นควบ (cc) หน่วยเสียงสระเสียงสั้น (v) และหน่วยเสียงพยัญชนะสะกดเป็นพยัญชนะนาสิกหรือพยัญชนะกึ่งสระ (n) หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่เกิดขึ้นกับคำพยางค์เดี่ยวแบบนี้ จะเป็นหน่วยเสียงวรรณยุกต์หน่วยเสียงใดหน่วยเสียงหนึ่งใดทั้ง 6 หน่วยเสียง (1-6) คำพยางค์เดี่ยวแบบนี้ประกอบด้วย 4 ส่วน คือ พยัญชนะต้น สระ วรรณยุกต์ และตัวสะกด

ตัวอย่าง

CVN ^{T1}	ม.	พท.	อ.
	ขน	khon ¹	1.14
	เข่า	khaw ¹	1.21
	ขม	khom ¹	15.92
	ทน	than ¹	15.416
	ม่วง	muang ¹	15.659
CVN ^{T2}	ม.	พท.	อ.
	การใช้मत		
	ทารก	dhong ²	15.55
	เบง	ben ²	15.492
	อม	om ²	15.964
	เต็ม	tem ²	16.132
	กัน (ช้อน)	kan ²	19.10
CCVN ^{T2}	ม.	พท.	อ.
	กรน	kron ²	15.4
	แปรง	bruy ²	15.567
	ตรง	trong ²	16.127
	ปลา	plaw ²	17.102
	ไถล	klay ²	18.6
CVN ^{T3}	ม.	พท.	อ.
	ทอง	phung ³	1.45
	นม	nom ³	1.48
	แป้ง	wang ³	8.29

	ม.	พท.	อ.
	กั๋น	khan ³	15.166
	กวา	gom ³	15.161
CCVN ^{T3}	ม.	พท.	อ.
	กลำ	khlam ³	15.153
	กลิ่ง	khliŋ ³	15.155
	กลม	khlum ³	15.159
CVN ^{T4}	ม.	พท.	อ.
	กวด	lay ⁴	15.43
	นุง	nun ⁴	15.461
	ลม	lom ⁴	15.754
	วึ่ง	leŋ ⁴	15.807
	สงบ, นึ่ง	neŋ ⁴	15.816
CVN ^{T5}	ม.	พท.	อ.
	เคง	dɛŋ ⁵	15.313
	ถาย	bɛŋ ⁵	15.402
	ขุน	khɔŋ ⁵	16.60
	หุน	hun ⁵	17.194
	เสน	sɛŋ ⁵	19.38
CVN ^{T6}	ม.	พท.	อ.
	เช่า	chaw ⁶	9.5
	กวยเตียว	miŋ ⁶	13.1

3. โครงสร้างคำพยางค์เดี่ยวแบบ $c(c)vs^{T4,5}$

คำพยางค์เดี่ยวแบบนี้ประกอบด้วย หน่วยเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยว (c) หรือหน่วยเสียงพยัญชนะต้นควบ (cc) หน่วยเสียงสระเสียงสั้น (v) และหน่วยเสียงพยัญชนะสะกดเป็นพยัญชนะกัก (s) หน่วยเสียงวรรณยุกต์มีได้เพียง 2 หน่วย คือ หน่วยเสียงวรรณยุกต์สูง-ตก-สั้น และ สูง-ตก-ยาว (4) กับหน่วยเสียงวรรณยุกต์ กลาง-ระดับ-ตก และ กลาง-ระดับ (5) คำพยางค์เดี่ยวแบบนี้จะต่างกับโครงสร้างในข้อ 2 คือ พยัญชนะตัวสะกด เป็นพยัญชนะเสียงกัก

ตัวอย่าง

CVS^{T4}	ม.	พท.	อ.
	วันพุธ	phut ⁴	10.7
	คาด	rat ⁴	15.173
	ชก	chək ⁴	15.252
	ชด	mɨk ⁴	15.277
	บวม	fək ⁴	15.474
	รับ	rap ⁴	15.731
$CCVS^{T4}$	ม.	พท.	อ.
	กรก	khɾək ⁴	5.55
	เค็ล็ด	khlit ⁴	15.186
	(น้ำ) เตือก	khlak ⁴	15.316
CVS^{T5}	ม.	พท.	อ.
	อก	ʔək ⁵	1.113
	จิก	cik ⁵	6.34
	เห็ด	hɛt ⁵	6.150
	วันศุกร์	suk ⁵	10.6

	ม.	พท.	อ.
	ชู่ (สัตว์)	thut ⁵	15.125
	จับกุม	cap ⁵	15.222
CCVS ^{T5}	ม.	พท.	อ.
	รม	klot ⁵	5.168
	กลบ	klap ⁵	15.31
	แตะ	klet ⁵	15.448
	ปลค	plot ⁵	15.525
	ผลัก	phlak ⁵	15.572
	เผือก	krak ⁵	16.205
	ราว	prat ⁵	16.274
	ร่อนน้ำท่วม	plak ⁵	17.163
	ส่วนลึกที่สุด สำหรับวัดน้ำ		

4. โครงสร้างคำพยางค์เดี่ยวแบบ C(C)VVN^{T1-6}

คำพยางค์เดี่ยวแบบนี้ประกอบด้วย หน่วยเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยว (C) หรือหน่วยเสียงพยัญชนะต้นควบ (CC) หน่วยเสียงสระเสียงยาว (VV) หน่วยเสียงพยัญชนะสะกด เป็นพยัญชนะนาสิกหรือกึ่งสระ และหน่วยเสียงวรรณยุกต์ หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่เกิดกับคำพยางค์เดี่ยวแบบนี้ จะเป็นหน่วยเสียงวรรณยุกต์หน่วยเสียงใดหน่วยเสียงหนึ่งได้ ทั้ง 6 หน่วยเสียง (1-6)

ตัวอย่าง

CVVN ^{T1}	ม.	พท.	อ.
	เหนียง	niəŋ ¹	1.109
	หนาม	na:m ¹	2.41

	ม.	พพ.	อ.
	แพวน	wɛ:n ¹	4.44
	ผาน	pha:n ¹	5.137
	พพอน	mɔ:n ¹	5.186
CCVVN ^{T1}	ม.	พพ.	อ.
	ขวาง	khwa:ŋ ¹	15.106
	แขวน	khwɛ:n ¹	15.133
	ผลาญ	phla:n ¹	15.574
CVVN ^{T2}	ม.	พพ.	อ.
	เทา	ti:n ²	1.47
	ป็น	pɛ:n ²	5.133
	ควงจันทร์	dɔ̄n ²	8.5
	กวน	kuən ²	15.44
	จาม	ca:m ²	15.225
CCVVN ^{T2}	ม.	พพ.	อ.
	กราม	kra:m ²	1.7
	ปลิง	pli:ŋ ²	7.63
	ปลอม	plɔ:m ²	15.528
	กราว	pra:w ²	16.9
	กลาง	kla:ŋ ²	18.1
CVVN ^{T3}	ม.	พพ.	อ.
	รวง	ruəŋ ³	2.34
	ลิง	li:ŋ ³	7.100
	กาษ	kha:y ³	15.176

	ม.	พท.	อ.
	ชิง	chi:n ³	15.265
	เซม	se:m ³	15.293
CCVVN ^{T3}	ม.	พท.	อ.
	ควาย	khwa:y ³	7.
	คลาน	khla:n ³	15.151
	ฟ้ง	phlo:y ³	15.631
CVVN ^{T4}	ม.	พท.	อ.
	ภาษาชะอำควายกะลา มะพร้าวเล็ก ๆ ไซ้ สำหรับดวงข้าวสาร ใส่หม้อหุง (ทป.ไซ้ แลง)le:n ⁴		
	แชง	che:n ⁴	15.275
	เยียมเยียน	yiam ⁴	15.707
	ลัน	lan ⁴	15.768
	ทอน	tho:n ⁴	19.18
CCVVN ^{T4}	ม.	พท.	อ.
	คลัน	khli:n ⁴	8.3
	โปลง	phlo:n ⁴	16.218
CVVN ^{T5}	ม.	พท.	อ.
	กาง	ka:n ⁵	1.11
	ตัน	to:n ⁵	2.21
	สำลี	fa:y ⁵	5.184
	กระรอก	co:n ⁵	7.5
	โกรธ	khɔ:n ⁵	15.86

CCVVN ^{T5}	ม.	พพ.	อ.
	ปลอ ^ง	plɔːŋ ⁵	2.27
	กลี ^ง	kliːŋ ⁵	15.40
	ปลำ ^ง	plɑːm ⁵	15.530
	เกลย ^ง	kliəŋ ⁵	16.31
CVVN ^{T6}	ม.	พพ.	อ.
	งวง	muəŋ ⁶	1.29
	ลิ ^น	liːn ⁶	1.75
	กอน	khɔːn ⁶	5.61
	นี ^ง	nɪːŋ ⁶	15.460
	ร่อ ^ง ไ ^ท	rɔːŋ ⁶	15.724
CCVVNT6	ม.	พพ.	อ.
	มะพรำ ^ว	phraːw ⁶	6.111
	คลอ ^ง	khlɔːŋ ⁶	15.146
	ควำ	khwaːm ⁶	15.162

5. โครงสร้างคำพยางค์เดี่ยวแบบ c(c)vvs^{T3,4}

คำพยางค์เดี่ยวแบบนี้ประกอบด้วย หน่วยเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยว (c) หรือหน่วยเสียงพยัญชนะต้นควบ (cc) หน่วยเสียงสระเสียงยาว (vv) หน่วยเสียงพยัญชนะสะกดเป็นเสียงกัก (s) และหน่วยเสียงวรรณยุกต์ มีได้เพียง 2 หน่วย คือ หน่วยเสียงวรรณยุกต์ สูง-ระดับ-ตก และ สูง-ระดับ (3) กับ หน่วยเสียงวรรณยุกต์ สูง-ตก-สั้น และ สูง-ตก-ยาว (4) เท่านั้น

ตัวอย่าง

CVVS ^{T3}	ม.	พท.	อ.
	ปีก	pi:k ³	1.61
	พอสามี	ce:ʔ ³	3.14
	เครื่องเป่าทำควย		
	เขาควาย (ทป.ไขตุค)	tu:t ³	5.70
	บวบ	buɔp ³	6.75
	จิก	tɔ:t ³	15.228
CCVVS ^{T3}	ม.	พท.	อ.
	หนัง (คน)	plɛk ³	1.93
	กลาก	kla:k ³	14.1
	เกลียด	kliɛt ³	15.73
	ชู (คน)	pra:p ³	15.124
	สำรวจ	truɛt ³	15.849
CVVS ^{T4}	ม.	พท.	อ.
	เลือด	liɛt ⁴	1.82
	ผล	lo:k ⁴	2.32
	แม่	ma:ʔ ⁴	3.16
	ไปชวด	chu:t ⁴	11.1
	นวด (ขาว)	nuɛt ⁴	15.450
	ไม้ฟาก	fa:k ⁴	17.134
CCVVS ^{T4}	ม.	พท.	อ.
	มะลิ	mle:ʔ ⁴	6.115
	พรงนี้	phro:k ⁴	9.9

ม.	พท.	อ.
เกิด	khɔ:t ⁴	15.72
คราด	khra:t ⁴	15.143
กรูก	khru:t ⁴	15.144
เปลี่ยงปลา	phla:t ⁴	15.638

แผนผังแสดงการปรากฏของหน่วยเสียงวรรณยุกต์ ภาษาไทยถิ่นใต้คำบลีเพน ที่เกิดขึ้นกับ
โครงสร้างคำพยางค์เดี่ยวแบบต่าง ๆ

หน่วยเสียง วรรณยุกต์ แบบโครง สร้างของพยางค์	T1	T2	T3	T4	T5	T6
	1. CVV	khe: ¹	bɛa ²	lɛ: ³	mo: ⁴	te: ⁵
CCVV	phra: ¹	trɔ: ²	khru: ³	khre: ⁴	-	khla: ⁶
2. CVN	mɛŋ ¹	dhɔŋ ²	lom ³	phɔn ⁴	deŋ ⁵	miŋ ⁶
CCVN	-	kron ²	khlum ³	-	-	-
3. CVS	-	-	-	mɛk ⁴	thut ⁵	-
CCVS	-	-	-	khlak ⁴	klɔt ⁵	-
4. CVVN	si:n ¹	biɛn ²	phi:ŋ ³	kha:y ⁴	cu:m ⁵	rɔ:n ⁶
CCVVN	phla:n ¹	klɛn ²	khra:w ³	phlo:ŋ ⁴	kli:ŋ ⁵	khwa:m ⁶
5. CVVS	-	-	sa:t ³	mɛ:t ⁴	-	-
CCVVS	-	-	khla:t	mle:ʔ ⁴	-	-

คำสองพยางค์

คำในภาษาไทยนอกจากจะเป็นคำพยางค์เดี่ยว ก็ยังมีคำอีกจำนวนไม่น้อยที่มีลักษณะโครงสร้างเป็นคำสองพยางค์ คำสองพยางค์ในภาษาไทยมีลักษณะที่ต่างกัน 2 แบบ คือ คำสองพยางค์แท้ กับคำสองพยางค์เทียม

1. คำสองพยางค์แท้ เป็นคำสองพยางค์ที่มีพยางค์แรกประกอบด้วย หน่วยเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยว หรือหน่วยเสียงพยัญชนะต้นควบ ถ้าเป็นเสียงควบจะควบกับพยัญชนะเสียงรัวสระเป็นสระเสียงสั้นไม่มีตัวสะกด และมีเสียงวรรณยุกต์เป็นเสียงสามัญ สำหรับพยางค์ที่สองมีลักษณะพยางค์เป็นคำพยางค์เดี่ยวทั้ง 5 แบบ เช่น สะบ้า ตะกร้า ประชุม สะคุด กระโดด มะกรูด กระจาย ฯลฯ

2. คำสองพยางค์เทียม จะมีโครงสร้างของคำพยางค์เดี่ยว 2 พยางค์ มาเรียงต่อกัน พยางค์แต่ละพยางค์ของคำสองพยางค์เทียม จะมีลักษณะเหมือนคำพยางค์เดี่ยวแบบใดแบบหนึ่งมารวมเข้าด้วยกัน เช่น ภาษา อาหาร ใจเบา ขวดยา รูปภาพ รองเท้า ขอสอก ฯลฯ (กาญจนา นาคสกุล, 2524 : 113)

ผลของการวิเคราะห์คำสองพยางค์ในภาษาถิ่นที่ทำการวิจัย ทำให้พบว่าคำสองพยางค์ทั้งสองลักษณะคือ คำสองพยางค์แท้กับคำสองพยางค์เทียม มีลักษณะที่เหมือนกับภาษาไทยมาตรฐาน มีบ้างเพียงบางลักษณะเท่านั้นที่แตกต่างไปจากภาษาไทยมาตรฐาน ซึ่งมีดังนี้

1. คำสองพยางค์แท้

1.1 คำสองพยางค์ พยางค์แรกในภาษาไทยมาตรฐานออกเสียงอะ /a/ ภาษาไทยถิ่นใต้ตำบลพิเทน จะออกเสียงเป็นเสียง อี /ɛ/ เช่น

ม.	พท.	อ.
กระดุก	kɛ̌ do:k ³	1.3
กระเชอ	kɛ̌ chə: ³	5.5
กระตาศ	kɛ̌ da:t ³	5.11
กะทะ	kɛ̌ tha:ʔ ⁴	5.20

ม.	พท.	อ.
ชนาง	ch+ na:n ³	5.79
สะท้อน	s+ thw:n ⁶	6.6
กระพังโหม	k+ tɔt ⁵	6.9
กะพ้อ	k+ phw: ⁶	6.13
ขนุน	kh+ nun ¹	6.17
ศาลโตนด	t+ no:t ³	6.48
จระเข้	c+ khe: ⁵	7.18
กระเดียด	k+ diət ³	15.18
กระทพ	k+ thɔp ⁴	15.23
ตะแคง	t+ khɛ:n ³	15.345
ประชุม	p+ chum ³	15.511
พนัน	ph+ nan ⁶	15.608
ตลาด	t+ la:t ³	17.64

1.2 คำในภาษาไทยมาตรฐานเป็นคำสองพยางค์เต็ม ภาษาไทยถิ่นใต้
 คำบลพืแทนใช้เป็นคำสองพยางค์แท้ เช่น

ม.	พท.	อ.
ทัพพี	c+ wak ⁵	5.116
บันได	k+ day ²	5.125
ไม้คาน	ka ha:p ³	5.163
คีมสิ	b+ ci:n ²	6.42
ไมยราบ	r+ ɲap ⁴	6.123
สาหร่าย	s+ ra:y ⁴	6.139
ใส่เดียน	s+ dɛ:n ²	7.107

ม.	พท.	อ.
ชาวม	kʰ tɔ:m ⁵	13.42
ชาวเหนียว	khʰ niəw ¹	13.47
จกจ	kʰ diəɯ ²	15.218
บรรทุก	pʰ thup ⁴	15.470
ลมตา	mʰ lʰ:n ³	15.778
สาบาน	sʰ bət ⁵	15.847
สี่ทรวง	sʰ riət ³	15.854
เสียตาย	sʰ da:y ²	15.867
หม่นไส้	kʰ ra:m ⁶	15.903
เปล่งปลั่ง	mʰ lʰəŋ ⁶	16.189

1.3 คำในภาษาไทยมาตรฐานเป็นคำพยางค์เดียว ภาษาไทยถิ่นใต้ตำบล
พิเทน ใช้เป็นคำสองพยางค์แท้ เช่น

ม.	พท.	อ.
จาว	kʰ phuəɯ ³	2.17
ช่อ	thʰ rɔ: ⁶	5.86
กลับ	tʰ lɔp ⁵	15.36
เกลือก	kʰ li:ŋ ⁵	15.73
ชวน	krʰ ka:y ²	15.105
ขาด	ra hɛ:k ³	15.115
กลอน	khʰ ɲɔ:n ¹	15.149
กลี	mʰ la:y ³	15.154
ง่าง	rʰ ɲa:ŋ ⁶	15.204
คอง	chʰ rɔk ⁴	15.297

ม.	พท.	อ.
คัก	sɨ̌ kat ⁵	15.298
ป็น	rɨ̌ bɛːɔ̌ ³	15.489
ป็น	kɨ̌ pɛt ⁵	15.556
ผลัก	cɨ̌ ruːn ¹	15.572
เหลา	thɨ̌ liəm ⁵	15.943
เหลือก	chɨ̌ lfak ³	15.945
(เพศ) ฟู	tɨ̌ phoː ⁵	16.200

2. คำสองพยางค์เติม

2.1 คำในภาษาไทยมาตรฐานเป็นคำพยางค์เดี่ยว ภาษาไทยถิ่นใต้ตำบลพิเทน
ใช้เป็นคำสองพยางค์ เช่น

ม.	พท.	อ.
นอง	phɯŋ ³ kheːŋ ⁴	1.49
ไหล	huə ¹ baː ²	1.112
เขียง	laŋ ¹ khan ³	5.45
จอบ	cɔːp ³ ɯɔː ³	5.74
บวง	chiək ⁴ khloːŋ ⁶	5.123
ลอบ	naːŋ ⁴ daːy ⁵	5.170
เสียม	cɔːp ³ troŋ ²	5.180
โอง	hay ¹ ɲay ¹	5.201
ขา	khaː ¹ ɲay ¹	6.19
เงาะ	loːk ⁴ phruən ³	6.29
ไหล	huə ¹ phlay ³	6.93
แทน	dɔːk ³ naːm ⁶	6.153

ม.	พท.	อ.
กบ	kap ⁵ thu:t ⁴	7.1
กุง	lo:k ⁴ kuŋ ⁵	7.7
กรวด	lo:k ⁴ hi:n ¹	8.1
เมฆ	khi: ⁵ me:k ⁴	8.39
ปาน	ta: ² puy ²	14.19
ชอค (เกลือปลา)	sio ¹ klet ⁵	15.108
เทียน	them ³ kan ²	16.140
(แดงโม) เนา, เสี้ย	pen ² fa:y ⁶	16.167

2.2 คำในภาษาไทยมาตรฐานเป็นคำสองพยางค์แท้ ภาษาไทยถิ่นใต้คำบล
พืแทนใช้เป็นคำสองพยางค์เทียม เช่น

ม.	พท.	อ.
กระโปรง	krɔ: ² pro:ŋ ²	4.5
ชะนลง	cha: ³ loŋ ⁶	5.81
สวึง	su: ⁵ win ⁵	5.177
กระจุก	krɔ: ² cu:t ³	6.2
ประกู	prɔ: ² do: ²	6.82
มะรืน	mu: ³ ru: ⁶	9.11
มะเร่อง	mrɔ: ³ ri:ŋ ⁴	9.12
กระแอม	krɔ: ² ʔɛ:m ²	15.28
ขยม	khɔ: ¹ ɲo:k ³	15.96
ประกบ	prɔ: ² kɔp ⁵	15.506
ประหวง	prɔ: ² thu:ŋ ⁶	15.515

ข้อสังเกต

1. การออกเสียง อี /ɛ/ พยางค์แรกในภาษาไทยถิ่นใต้ตำบลพิเทน มีลักษณะเหมือนกับการเติมอุปสรรคเข้าไป แต่การเติมพยางค์ของคำเหล่านี้ ไม่ได้ทำให้ความหมายของคำเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม

2. คำบางคำในภาษาไทยมาตรฐานเป็นคำสองพยางค์เทียม ภาษาไทยถิ่นใต้ตำบลพิเทนบางคำใช้เป็นคำพยางค์เดียว เช่น

ม.	พท.	อ.
กล้าหาญ	ha:n ¹	15.38
กีดขวาง	khwa:ŋ ¹	15.63
ขานรับ	kha:n ¹	15.116
เข็ดหลาบ	la:p ³	15.129
คัดเลือก	lɛk ⁴	15.165
บิตพลั่ว	bit ⁵	15.487
เบียดเบียน	biaŋ ²	15.495
ฝักฝืน	fɛk ⁵	15.603
หยอกเย้า	yɔ:k ³	15.886
หวาดกลัว (คน)	kluɔ ²	15.913
หวาดเสียว	siaw ¹	16.353

การสร้างคำ

การสร้างคำในภาษาไทยถิ่นใต้ตำบลพิเทน มีวิธีการสร้างคำที่เหมือนกันและต่างกับภาษาไทยมาตรฐาน ส่วนใหญ่เป็นการสร้างคำที่ไม่แตกต่างไปจากภาษาไทยมาตรฐานมากนัก มีเพียงบางลักษณะเท่านั้นที่ต่างกัน ในงานวิจัยครั้งนี้ได้ศึกษาการสร้างคำด้วยวิธีการซ้อนคำ การซ้ำคำ และการประสมคำ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

การซ้ำคำ ไตเก คำที่นำมาหลายซ้ำกัน 2 ครั้ง หรือมากกว่าก็ได้ เพื่อต้องการเน้นความหมายหรือให้ความหมายเปลี่ยนไปจากเดิมบาง การสร้างคำด้วยการซ้ำคำ ได้มีการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้เอาไว้มากมาย พอจะกล่าวได้ดังนี้คือ

"คำซ้ำ" คือ คำคำเดียวกันนำมาหลายซ้ำกัน 2 ครั้ง มีความหมายเน้นหนัก หรือบางที่ต่างกันไปจากคำเดี่ยว เพียงคำเดียว" (บรรจบ พันธุเมธา, 2523 : 102)

"การซ้ำคำเป็นลักษณะสำคัญในภาษาวิธีหนึ่ง คงเป็นวิธีที่มีมาแล้วแต่ยุคคำบรรพ จึงได้พ้องกันมากภาษา จะเห็นได้ว่าเมื่อเด็กสอนพูด เขาต้องการให้ผู้ใหญ่ได้ยิน เขาใจความประสงค์ของตน โดยมากมักใช้วิธีการซ้ำคำ แม้แต่ผู้ใหญ่เอง ถ้าพูดธรรมดาโดยไม่ซ้ำคำ เช่น เด็ก ๆ ตองนอนมาก ๆ ความหมายก็เด่นชัดขึ้นอีก ลางที่ไม่ใช่แต่การซ้ำคำอย่างเดียว ยังแปลงระดับเสียงหรือลากเสียงให้ยาวเสียคำหนึ่ง เจ็บใจ เจ็บใจ หรือ เจ็บจ่าย เจ็บใจ คีชี เมื่อแปลงเสียงแล้วความหมายก็แรงขึ้นอีก" (พระยาอนุমানราชชน, 2526 : 198)

การซ้ำคำนั้น เมื่อซ้ำแล้วจะทำให้ความหมายของคำมีหลายลักษณะด้วยกันคือ ความหมายเหมือนเดิม ความหมายเน้น หรือความหมายต่างไปจากเดิม และอื่น ๆ ความหมายของคำที่กล่าวมามีดังนี้

1. คำซ้ำที่แสดงความหมายเป็นพหูพจน์ เช่น

ม.	พท.
เด็ก ๆ	dek ⁵ dek ⁵
ลูก ๆ	lo:k ⁴ lo:k ⁴
หลาน ๆ	la:n ¹ la:n ¹
หนุ่ม ๆ	num ¹ num ¹
น้อง ๆ	ng:w ⁶ ng:w ⁶
สาว ๆ	sa:w ¹ sa:w ¹
ใคร ๆ	khay ³ khay ³

2. คำซ้ำที่แสดงความหมายไม่เจาะจง เป็นลักษณะของการซ้ำคำที่ทำให้ความหมายลดลงหรืออ่อนลง เช่น เขานั่งกางเกงขาสั้น แบบนี้แสดงให้เห็นว่า สั้นแน่เป็นอื่นไปไม่ได้ หากกล่าวในลักษณะที่ซ้ำคำว่า "เขานั่งกางเกงขาสั้น ๆ" แสดงให้เห็นว่าไม่สั้นเสียเลยทีเดียว แต่ก็มีลักษณะไปทางสั้น ที่พอจะแสดงให้เห็นได้ว่า คำอื่นก็มีความหมายทำนองเดียวกัน คำซ้ำประเภทนี้มีทั้งการซ้ำคำนาม คำกริยา คำวิเศษณ์ และมักเกิดรวมกันหรือตามหลังคำกริยาก็ได้ เช่น

ม.	พท.
อวน ๆ	phi: ³ phi: ³
แพง ๆ	phɛ: ³ phɛ: ³
บาง ๆ	ba: ² ba: ²
สั้น ๆ	sa:n ⁵ sa:n ⁵
ใกล้ ๆ	khɛ: ⁴ khɛ: ⁴
แคบ ๆ	khɛ:p ⁴ khɛ:p ⁴
ขม ๆ	khom ¹ khom ¹
มาก ๆ	ma:k ⁴ ma:k ⁴
อรอຍ ๆ	?a rɔ:y ¹ ?a rɔ:y ¹
สวย ๆ	ɣa:m ³ ɣa:m ³
หวาน ๆ	wa:n ¹ wa:n ¹

3. คำซ้ำที่มีความหมายเน้น เป็นการกล่าวซ้ำเพื่อให้มีความหมายเด่นชัด

เช่น เช่น

ม.	พท.
เกรงวาว	sa: ¹ sa: ¹
และ	chɛ: ³ chɛ: ³
ย่ำ	sa:m ⁶ sa:m ⁶

ม.	พท.
คอย ๆ, เบา ๆ	khə:y ⁴ khə:y ⁴
วาง ๆ	khwa:ŋ ⁵ khwa:ŋ ⁵
ลวก ๆ	lɛ:w ⁶ lɛ:w ⁶
พูดมากเท่าไร	tha lɛ:ŋ ¹ ma:k ⁴ day ² day ² kw: ⁵
ก็ไม่เชื่อ	ma:y ⁵ chɛ: ⁴
เสียดัวไทน์ ๆ	sɛ: ⁵ nay ¹ nay ¹ may ⁴ tɔ:ŋ ⁵ cay ²
ก็ไม่ฉูกใจ	
หยิบบน ๆ	yip ⁵ kɪ bon ² kɪ bon ²
พูดคัง ๆ	tha lɛ:ŋ ¹ rɛ:ŋ ³ rɛ:ŋ ³
ทำเป็นอย่าง ๆ	tham ³ pen ² sa sig ¹ sa sig ¹
เขามาเป็นคน ๆ	kha:w ⁵ ma: ³ la khon ³ la khon ³
จ่ายคางจางเป็นวัน ๆ	ha:y ⁵ kha: ⁴ ca:ŋ ⁵ lɪ: ⁶ wan ³ lɪ: ⁶ wan ³

4. คำซ้ำที่ซ้ำแล้วยังมีความหมายคงเดิม เช่น

ม.	พท.
กรอต	kro:k ³ kro:k ³
ฝ่ง	phɪ: ⁵ phɪ: ⁵
ตัง ๆ	thɛp ⁵ thɛp ⁵
หา (ฝน)	khra:w ³ khra:w ³
(ปลา) ทำปาก	hap ⁵ hap ⁵
เพียบ ๆ ซ้ำ ๆ	
ต้นสายเสมอ ๆ	tɪ:n ² thiəŋ ⁴ sɔ mɔ: ¹ sɔ mɔ: ¹
เดินไปหัว ๆ บาน	də:n ² pay ² thuə ⁴ thuə ⁴ rə:n ⁶

5. คำซ้ำที่ซ้ำแล้วทำให้ความหมายเปลี่ยนไป เช่น

ม.	พท.
เลน	len ⁵ len ⁵ หมายถึง ไม่จริง khaw ¹ tha le:ŋ ¹ len ⁵ len ⁵ (เขาพูดเลน ๆ)
ผี	phi: ¹ phi: ¹ หมายถึง บ้า khaw ¹ tham ³ phi: ¹ phi: ¹ (เขาทำผี ๆ)
อยู่	yo: ¹ yo: ¹ หมายถึง ไม่คาดคิด yo: ¹ yo: ¹ ka ʔə:k ³ pay ² tɛ: ² rə:n ⁶ (อยู่ ๆ เขาก็ออกไปจากบ้าน)
ดี ชั่ว	di: ² di: ² chuə ⁴ chuə ⁴ หมายถึง ถึงอย่างไร di: ² di: ² chuə ⁴ chuə ⁴ khaw ¹ ka pen ² phi: ⁴ nɔ:ŋ ⁶ raw ³ (ดี ๆ ชั่ว ๆ เขาก็เป็นพี่น้องเรา)
ไปมา	pay ² pay ² ma: ³ ma: ³ หมายถึง ในที่สุด pay ² pay ² ma: ³ ma: ³ khaw ¹ lɔp ⁵ ma: ³ rə:n ⁶ (ไป ๆ มา ๆ เขาก็กลับมาบ้าน)
ราว	ra:w ³ ra:w หมายถึง ประมาณ krɛ: ² tɔ: ² ma: ³ ra:w ³ ra:w ³ ti: ² sa:m ¹ (รตมาราว ๆ คีสาม)

คำซ้อน

การสร้างคำด้วยวิธีการซ้อนคำ เป็นการสร้างคำที่มีมาช้านานแล้ว ทำให้มีคำใช้ในภาษามากขึ้น ด้วยการนำเอาคำที่มีความหมายคล้ายคลึงกัน ความหมายใกล้เคียงกัน ความหมายเป็นไปทำนองเดียวกัน หรือความหมายตรงกันข้าม มารวมเข้าด้วยกันทำให้เกิดคำใหม่ ความหมายใหม่ขึ้น ซึ่งในเรื่องนี้ได้มีการศึกษาและให้ความหมายเกี่ยวกับคำซ้อนแตกต่างกันออกไปดังนี้

คำซ้อน คือ คำที่มีคำเดี่ยว 2 คำ ซึ่งมีความหมายหรือเสียงคล้ายกัน โกล่เคียงกัน หรือเป็นไปในทำนองเดียวกัน ซ้อนเข้าคู่กัน เมื่อซ้อนแล้วจะมีความหมายใหม่เกิดขึ้น แมวบางคำความหมายจะไม่แปลกไปกว่าความหมายเดิมมากนัก แต่ก็มีคำความหมายที่ใช้ต่างกันไปบ้าง (บรรจบ พันธุ์เมธา, 2523 : 81)

คำซ้อน หรือ คำไวพจน์ผสม (Synonymous Compound) หรือคำคู่ (Complete Word) เป็นคำที่เกิดจากการนำเอาหน่วยคำอิสระตั้งแต่ 2 หน่วยขึ้นไปมาประกอบเข้าด้วยกัน ทั้งนี้หน่วยคำที่นำมาประกอบเข้าด้วยกันนั้น จะมีความหมายเหมือนกัน หรืออาจจะเป็นหน่วยคำที่มีความหมายต่างกัน ในลักษณะตรงกันข้าม (สุโขทัยธรรมมาธิราช, 2526 : 81)

การซ้อนคำในภาษาไทยถิ่นใต้ตำบลพิเทน ก็มีวิธีการซ้อนคำที่เหมือนกับภาษาไทยมาตรฐาน ด้วยการนำเอาคำที่มีความหมายคล้ายคลึงกัน โกล่เคียงกัน หรือความหมายตรงกันข้าม ตั้งแต่สองคำมารวมเข้าด้วยกัน ทำให้มีความหมายใหม่ต่างไปจากเดิม หรือต่างไปบ้างไม่มากนัก เช่น

ม.	พท.	อ.
ใจคอ	cay ² khw: ³	-
แกมคาง	kε:m ⁵ kha:ŋ ³	-
หูตา	hu: ¹ ta: ²	-
ลูกหลาน	lo:k ⁴ la:n ¹	-
พี่น้อง	phi: ⁴ nɔ:ŋ ⁶	-
ถวยขาม	thuoy ⁵ cha:m ³	-
หนาคา	na: ⁵ ta: ²	-
ฆ่าฟัน	kha: ⁴ fan ³	-
คอบแทน	tɔ:p ³ the:n ³	-

ม.	พท.	อ.
เกี่ยว ^๖ ข้อง	kiəw ² khə:ŋ ⁵	15.76
ขม ^๖ เหมง	khom ¹ heŋ ¹	15.93
สับ ^๖ เปลี่ยน	lɛ:k ⁴ pliəŋ ²	15.846
กด ^๖ เคียว	khət ⁴ khst ⁴	16.69

คำประสม

คำประสม เป็นวิธีการสร้างคำด้วยการนำคำ 2 คำ หรือมากกว่ามารวมกัน ทำให้คำ มีความหมายใหม่ในภาษา ความสำคัญของความหมายจะอยู่ที่คำหน้า ซึ่งเป็นคำหลัก คำหลังหรือคำที่ตามมาเป็นคำขยาย คำที่ตามมานั้นจะเป็นคำนาม คำกริยา หรือคำวิเศษณ์ก็ได้ เมื่อประสมกันแล้วจะกำหนดหน้าที่ต่างกันไปดังนี้

1. คำนาม เป็นการประสมคำซึ่งเกิดจากการนำเอาคำนามมาประสมกับคำนาม คำนามมาประสมกับคำกริยา คำนามประสมกับคำวิเศษณ์ และคำนามประสมกับคำบุพบท โดยมีความหมายหลักอยู่ที่คำแรก คำหลังทำหน้าที่ขยายคำหลัก ซึ่งอาจจะแบ่งแยกตามลักษณะของโครงสร้างได้ดังนี้

1.1 คำนามประสมกับคำนาม เช่น

ม.	พท.	อ.
ขอ ^๖ ฝาก	huə ¹ sə:k ³	1.18
ขอ ^๖ บตา	rim ³ ta: ²	1.19
ขอ ^๖ ไพลารำ ^๖ ไหม		
รอย ^๖ บุ่ม	ru: ³ khə: ³	1.32
ตา ^๖ ตุ่ม	hə:y ¹ ti:n ²	1.42

ม.	พท.	อ.
หายทอย	to:n ⁵ khw: ³	1.46
นอง	phun ³ khε:ŋ ⁴	1.49
นึ่งกลาง	ni:w ⁶ phi: ¹	1.53
ผาทอย	plɛk ³ hɔ:y ¹	1.65
ลีนไก่	lo:k ⁴ li:n ⁶	1.76
ลีนเปี	huə ¹ cay ²	1.77
ลูกตา	nuəy ¹ ta: ²	1.79
สนเทา	sɔ:n ⁵ ti:n ²	1.85
หนาทอง	plɛk ³ phun ³	1.96
สรอยคอ	chiak ⁴ khw: ³	4.35
น้ำคาง	na:m ⁶ mɔ:k ³	8.27
เมฆ	khi: ⁵ me:k ⁴	8.39
โรคตาปลา	ta: ² dɛn ²	14.30
คำที่ใช้เรียกคน	khon ³ bok ⁵	17.43
ที่อาศัยอยู่ในที่		
ลุ่ม มีอาชีพใน		
การห่านา (ทป. ใช้ โหมบ้อด)		
หญิงมีหลายผัว	dɔ:k ³ thɔ:ŋ ³	17.192

1.2 คำนามประสมกับคำกริยา เช่น

ม.	พท.	อ.
ปั้น	ma:y ⁶ klat ⁵	4.20
ผากลุ่มที่ระ	pha: ⁵ plɔ:y ²	4.22
เสื่อกลาม	sɛə ⁵ khw:ŋ ⁵	4.38

ม.	พท.	อ.
เสื่อยึด	sɨ̌ ⁵ yuy ⁵	4.42
กระต่าย	lɛk ⁵ khu:t ³	5.17
นกหวีด	lo:k ⁴ wi:t ³	5.120
บวง	chiok ⁴ khlo:ŋ ⁶	5.123
ล้างถึง	la:ŋ ³ nɨ̌:ŋ ⁶	5.174
ฟ้าฝน	fa: ⁶ la:n ⁴	8.34
ลมหนาว	lom ³ phrat ⁴	8.42
ข้าวต้ม	kha:w ⁵ yam ⁶	13.46
ข้าวต้ม (ข้าวเจ้า)	kha:w ⁵ tɔ:m ⁵	13.41
น้ำซริก	na:m ⁶ chup ⁴	13.62
น้ำจิ้ม	na:m ⁶ cum ⁵	13.61
เนื้อต้ม	nɨ̌:ŋ ⁶ tɔ:m ⁵	13.73
ปลาปิ้ง	pla: ² pi:ŋ ⁵	13.78
ปลาเผา	pla: ² mɔk ⁵	13.79
คอตตา	ta: ² ŋw:k ⁴	14.13
กิ่งไม้สุมไว้ที่รั้วบ้าน	ma:y ⁶ thap ⁴	17.19

1.3 คำกริยาประสมกับคำนาม เช่น

ม.	พท.	อ.
ลอบ	na:ŋ ⁴ da:y ⁵	5.170
ขี้เหล็ก	khi: ⁵ lɛk ⁵	6.24
ซุ่มเห็ด	chum ³ hɛt ⁵	6.40
นอยโหนง	lɛ: ³ naŋ ¹	6.72
พักเขี้ยว	khi: ⁵ phra: ⁶	6.94

ม.	พท.	อ.
ตักแต่น	tok ⁵ tɛ:n ²	7.33
ตามองไม่เห็นตอน	bo:t ³ kay ²	14.12
หัวคำ		
โรคตาแดง	cep ⁵ ta: ²	14.29
อหิวาต์	cep ⁵ phug ³	14.41
เส้าบ้าน (ล่าง)	rw:ɯ ³ saw ¹	17.183

1.4 คำนามประสมกับกริยาและคำนาม เช่น

ม.	พท.	อ.
ผาขาวมา	pha: ⁵ sak ⁵ thay ³	4.21
นาฬิกาข้อมือ	ya:m ³ say ¹ mu: ⁶	4.17
ผีเสื้อ	mɛ:ɯ ³ bin ² sɔ: ⁵	7.70
ฟัน, ผด	nuoy ¹ ?ap ⁵ ɯ ¹	14.20
ฟันผุ	now:n ¹ kin ² fan ³	14.23
เจ้ามือการพนัน	tha:w ⁶ kɛ: ⁵ mu: ⁶	17.50

2. คำกริยา เป็นคำประสมที่เกิดจากการนำเอาคำกริยามาประสมกับคำกริยาหรือคำกริยากับคำนาม โดยมีคำกริยาและคำนามในบางคำเป็นคำหลัก และบางคำเป็นคำขยาย ซึ่งสามารถแยกตามลักษณะของโครงสร้างได้ดังนี้

2.1 คำกริยาประสมกับคำกริยา เช่น

ม.	พท.	อ.
กด	heɯ ¹ loɯ ³	15.2
กระโดด	wi:ɯ ⁴ kha:m ⁵	15.19
ชมเทง	khom ¹ heɯ ¹	15.93
ขยาย	phɔ:y ³ ?w:k ³	15.99

ม.	พท.	ฉ.
ขยับคานหลายครั้ง ^๕	klip ⁵ li:n ³	15.102
วางนอน	haw ¹ no:n ³	15.200
ดูคกร้า	pha: ³ len ⁴	15.249
ทวง	khə: ¹ lo:p ⁵	15.417
ค้น	mun ¹ wien ³	15.579
ยอตัว	yə:n ¹ loŋ ³	15.683
ยอง	khə:y ⁴ ya:ŋ ⁴	15.684
ลุกขึ้น	lo: ⁴ khɛ:n ⁵	15.780
สับเปลี่ยน	le:k ⁴ plien ²	15.842
ใส่ความ	hək ⁵ say ¹	15.877
หวังใย	pen ² huəŋ ¹	15.910
หายเจ็บ	ha:y ¹ cɛp ⁵	15.931
อ่อม	də:n ² wien ³	15.973
เหี่ยว	ta:y ² nɛ:ŋ ⁶	15.952

2.2 คำกริยาประสมกับคำนาม เช่น

ม.	พท.	ฉ.
กตไข	fak ⁴ khay ¹	15.1
กวักมือ	kwak ⁵ mu: ⁶	15.45
กินอย่างตะกละ	tɛ:k ³ lɛt ⁴	15.62
เกี้ยวข้าว	kɛp ⁵ kha:w ⁵	15.80
ขอค (เกลือปลา)	sie ¹ klɛt ⁵	15.108
กบใจ	ŋuŋ ⁵ phuŋ ³	15.170
โกน	pra:p ³ ma:y ⁶	15.195

น.	พท.	อ.
จนปัญญา	mɨ:t ⁴ phuŋ ³	15.211
กายทยา	siɔ ¹ ɲa: ⁵	15.304
คัทนไฟ	chɔk ⁴ fay ³	15.371
แตกเนื้อทนม	te:k ³ ba:w ²	15.381
ผิวปาก	paw ² fiw ¹	15.585
มีขาว	daŋ ² kha:w ¹	15.662
รองเพลง	pha: ³ phle:ŋ ³	15.723
รูสึกตัว	sa: ¹ tuɔ ²	15.744
สีขาว	say ¹ kha:w ⁵	15.853
หาเรื่อง	ha: ¹ rɔŋ ⁴	15.925
อาการจุกเสียด	cɛp ⁵ pa:ŋ ⁵	15.979
แนนชายโครง		
อั้งไฟ	fi:ŋ ¹ fay ³	15.976
เอาปูนมาทา	su:n ¹ pu:n ²	15.994
บริเวณรอบสี่เพื่อไทย		

2.3 คำนามประสมกับคำกริยา เช่น

ม.	พท.	อ.
โกหก	khi: ⁵ hɔk ⁵	15.88
ทวม	na:m ⁶ pha:ʔ ⁴	15.418
ไฟไมลุก	fay ³ dap ⁵	15.650
ไฟดับ	fay ³ ta:y ²	15.651
ไฟไหม้หมด	fay ³ mɔ:t ⁴	15.652
ไมกลางถวขาม	cha:m ³ phɔ:ŋ ³	15.676
ซีเกียง	khi: ⁵ khra:n ⁶	15.51

การสร้างคำประสม นอกจากที่กล่าวมาแล้ว ยังพบว่าภาษาไทยถิ่นใต้ตำบลพิเทน มีวิธีการสร้างคำประสมที่มีลักษณะแตกต่างไปจากภาษาไทยมาตรฐาน จนสามารถสังเกตเห็นได้เด่นชัด ความแตกต่างการสร้างคำประสมในภาษาไทยถิ่นใต้ตำบลพิเทน จัดได้ว่าเป็นลักษณะเด่นอีกอย่างหนึ่งของภาษาถิ่นนี้ การสร้างคำที่ต่างออกไปดังกล่าวนี้ มีดังนี้

1. การเรียงลำดับคำสับที่กัน เช่น

ม.	พท.	อ.
(ผา) สไบ	sɨ bay ² pha: ⁵	4.33
ตาน้ำ	na:m ⁶ ta: ²	8.19
หนึ่งร้อย	rɔ:y ⁶ nɨŋ ¹	12.19
หนึ่งหมื่น	mɔ:n ¹ nɨŋ ¹	12.23
หนึ่งแสน	sɛ:n ¹ nɨŋ ¹	12.25
ชาวตั้ง	kɨ dag ² kha:w ⁵	13.48
ชนพอง	phɔ:g ³ khon ¹	15.94
หนวกหู	hu: ¹ nuɔk ³	16.333
หูหนวก	nak ⁵ hu: ¹	16.349
วัว 1 ตัว	tuɔ ² nɨŋ ¹	-
รถ 1 คัน	nuɔy ¹ nɨŋ ¹	-

2. การสร้างคำประสมที่เกิดจากการนำเอาคำภาษาไทยกับคำภาษามลายู ท้องถิ่นใต้ตานี้ มาประสมกัน เช่น

ม.	พท.	มล.	อ.
กางเกงใน	<u>su:⁵ ru:⁵ wa:¹</u> li:ŋ ³	sa lu: wa	4.9
เกวียน	<u>ba:² tu ka:²</u> ɲuɔ ⁶	ba: tu ka:	5.38
ชั้นเล็ก	khan ¹ <u>ha lo:y⁴</u>	ha lu?	5.48
ครกกระป๋อง	khɔk ⁴ <u>sa:¹ man¹</u>	lɨ: soŋ sa: ma:	5.57

พ.	พท.	พล.	อ.
ตะเกียงแก๊ส	cɿ kiəŋ ² kɔ: ⁵ ba: ? ³	pri: tɔ: kɔ: ba?	5.91
ตะบันไฟ	<u>kɔ: ⁵ bɛ: ?³ fay³</u>	kɔ: bɛ? ?a: pi:	5.101
โป๊ะ	<u>pu kat⁵ la: k⁴</u>	pu kat kɛ: loŋ	5.135
มันขี้หนู	man ³ <u>kɿ: li: ŋ⁵</u>	?u: bi: kli: ŋ	6.119
มันเทศ	man ³ <u>ti: ⁵ la: ¹</u>	?u: bi: sa tɛ: lo:	6.120
หมี	lo: k ⁴ <u>kra: ² ɲi: ¹</u>	bu: waw kra: ɲi:	6.142
งูจงอาง	ŋu: ⁶ <u>bɔŋ⁵ sa: ³ la: ¹</u>	?u la: sa lo:	7.17
ปลาทุ	pla: <u>kɿ moŋ¹</u>	?i kɛ: kɿ moŋ	7.61
วัลลาย	ŋu: ⁶ <u>ta: ² poŋ²</u>	tɿ: mu: ta: poŋ	7.104
ดินโคลน	din ² <u>sa lut</u>	ta bɔ? sa lu?	8.9
ข้าวฟัก	kha: w ⁵ <u>ɔ: ⁵ rɛŋ⁶</u>	na: si ɔ: ɔŋ	13.45
น้ำตาลกรวด	sa: ³ <u>ka: ² hi: n¹</u>	sa: ka: ba: tu:	13.66
ตาฟาง	ta: ² <u>kla: ² phu: ⁶</u>	ma: tɔ: kla: bu:	14.10
ฉายไฟ	<u>su lo: ?⁴ cɿ kiəŋ² bi: p³</u>	su lo? pri tɔ:	15.245
ชะเง้อ	<u>yɿ ŋɔ: ?⁴ lɛ: ³</u>	yɿ ŋɔ tɛ: ŋɔ?	15.259
ทอดตา	<u>sa lo: ?⁴ ta: ²</u>	su lo? ma: tɔ:	15.423
พอก	<u>tɛ: ⁵ pɛ: ?³ rɔ: p⁴</u>	tɛ: bɛ?	15.616
เครื่องบิน	<u>ka: ² pa: ² bin²</u>	ka: pa: tu: bɛ:	17.38
น้ำคร่ำ	na: m ⁶ <u>ca: ²</u>	?ay ca:	17.86